GPP4Growth - Ενημέρωση Πολιτικής A1.3b -

Συστάσεις πολιτικής σχετικά με τη Βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών αποδοτικών ως προς τους πόρους και τα σχέδια ΠΔΣ

Περίληψη των κυριότερων σημείων

Όπως συμβαίνει με όλα τα προγράμματα Interreg Europe, η ανάπτυξη καλύτερων πολιτικών μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών αποτελεί βασικό στόχο του προγράμματος GPP4Growth. Στο πλαίσιο της Δράσης 1.3 του προγράμματος GPP4Growth, καθένας από τους εννέα εταίρους του GPP4Growth είχε αναλύσει τις υπάρχουσες πράσινες πολιτικές δημόσιων συμβάσεων και είχε την ευκαιρία να μοιραστεί την εμπειρία τους με τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ). Η ανάλυση αυτή εντόπισε διάφορα στοιχεία που μπορούν να θεωρηθούν ως «βέλτιστες πρακτικές» σε σχέση με την πρακτική των GPP εντός των δημόσιων αρχών.

Αυτή η σύντομη περιγραφή των πολιτικών περιγράφει αυτά τα στοιχεία και συνιστά να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών ΠΔΣ σε ολόκληρη την ΕΕ ή για να καθοδηγήσουν την ανάπτυξη νέων πολιτικών ΠΔΣ όπου είναι απαραίτητο.

Ανάλυση των υφιστάμενων πολιτικών που σχετίζονται με τις ΠΔΣ

Για μια ανάλυση των τρεχουσών πολιτικών και σχεδίων των περιφερειών των εταίρων του GPP4Growth σχετικά με τις ΠΔΣ, ανατρέξτε στην ενότητα 4 της επόμενης έκθεσης GPP4Growth. «**Έκθεση σύστασης πολιτικής για τη βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών αποδοτικότητας των πόρων και των σχεδίων GPP**» (σελ. 16-27).

Εισαγωγή

Προκειμένου οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) να αποτελέσουν ένα αποτελεσματικό μέσο βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης εντός της ΕΕ, πρέπει να υπάρχουν ολοκληρωμένα και αυστηρά σχέδια και πολιτικές που διευκολύνουν και καθοδηγούν τη χρήση των ΠΔΣ από τις δημόσιες αρχές.

Μετά την ανάλυση των εμπειριών και των υφιστάμενων πολιτικών των μεμονωμένων περιφερειών εταίρων GPP4Growth, εντοπίστηκαν επτά στοιχεία «βέλτιστης πρακτικής». Συνιστάται να μεταβιβάζονται στις δημόσιες αρχές σε άλλες περιφέρειες των κρατών μελών, ούτως ώστε να μπορούν να δημιουργούν ή να βελτιώνουν τα δικά τους σχέδια και πολιτικές σχετικά με τις ΠΔΣ και την αποδοτικότητα των πόρων. Αυτές οι μεταβιβάσιμες συστάσεις για την ανάπτυξη πολιτικών περιγράφονται παρακάτω.

Τι είναι οι ΠΔΣ?

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) είναι η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να προμηθεύονται αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ 'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα με την ίδια βασική λειτουργία που διαφορετικά θα προμηθευόταν.

Τι είναι το GPP4Growth?

Το GPP4Growth συγκεντρώνει την εμπειρία και τις πρακτικές εννέα δημόσιων φορέων από ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων οργανισμών να εφαρμόσουν πολιτικές που προωθούν την οικολογική καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη μέσω των «Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» (ΠΔΣ). Το 14% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ καταναλώνεται από τις δημόσιες αρχές της Ευρώπης. Αυτή η δημόσια δαπάνη για αγαθά, υπηρεσίες και έργα εκτιμάται συνολικά σε 1,8 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Αυτή η ουσιώδης αγοραστική δύναμη της δημόσιας αρχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την τόνωση της οικοκαινοτομίας, της αποδοτικότητας των πόρων και της πράσινης ανάπτυξης με την προώθηση αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον και από άποψη πόρων.

Μεταβιβάσιμα Στοιχεία των Πολιτικών Συνεργατών

1. Πολυεπίπεδος και πολυδιάστατος συνεπής σχεδιασμός

Ο σχεδιασμός μιας στρατηγικής και η προκύπτουσα ανάπτυξη μιας πολιτικής ΠΔΣ (ή βελτιώσεις σε μια υπάρχουσα πολιτική) θα πρέπει να είναι πλήρης. Η ανάλυση και η αιτιολόγηση μιας στρατηγικής αποτελεί σημαντικό συμπλήρωμα των εγγράφων πολιτικής που αναπτύσσονται. Όσον αφορά την ανάπτυξη πολιτικής για τις ΠΔΣ, είναι σημαντικό να διενεργηθεί ανάλυση κέρδους που να καλύπτει τόσο τα πραγματικά περιβαλλοντικά οφέλη μιας πολιτικής όσο και τις πιθανές οικονομικές αποταμιεύσεις. Οι «πράσινες» επιλογές είναι συχνά φθηνότερες από τα παραδοσιακά προϊόντα ή υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Η «κοστολόγηση του κύκλου ζωής» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση τέτοιων οικονομικών οφελών.

Για να διασφαλιστεί ότι μια πολιτική (ή μια βελτίωση της πολιτικής) αξίζει τον κόπο και μπορεί να αντέξει με την πάροδο του χρόνου, προτού αναπτυχθεί η ίδια η πολιτική, είναι κρίσιμο ότι η εν λόγω αρχή:
- καθορίζει τους στόχους που επιδιώκει να επιτύχει (στον τομέα των ΠΔΣ)
- αποφασίζει σχετικά με τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των στόχων αυτών και
- καθορίζει τις μεθόδους αξιολόγησης με τις οποίες θα είναι σε θέση να μετρήσει σε ποιο βαθμό οι στόχοι αυτοί πληρούνται από την πολιτική με την πάροδο του χρόνου.

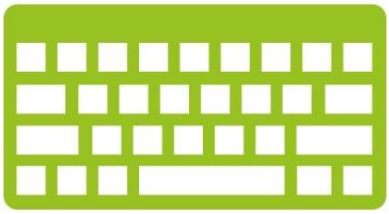

2. Μεθοδολογική χρήση καινοτόμων τεχνολογιών πληροφορικής

Μια ηλεκτρονική πλατφόρμα δημόσιων προμηθειών αποτελεί ένα συστατικό που συνιστάται ιδιαίτερα για κάθε πολιτική ΠΔΣ. Μια τέτοια πλατφόρμα θα απλουστεύσει και θα επιταχύνει τις διαχειριστικές πτυχές της πράσινης διαδικασίας προμηθειών με την πάροδο του χρόνου, τόσο από την άποψη των αγοραστών όσο και των προμηθευτών. Μαζί με τη διευκόλυνση της επεξεργασίας των πραγματικών προσφορών, αυτή η δημόσια πλατφόρμα μπορεί επίσης:
- να λειτουργεί ως ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών που είναι προσβάσιμη στο κοινό και μπορεί να ενισχύσει τον δημόσιο διάλογο και να ενθαρρύνει την εκπαίδευση γύρω από τις βέλτιστες πρακτικές των ΠΔΣ
- να επιτρέψει και να προωθήσει τη χρήση του κόστους κύκλου ζωής των προϊόντων
- να παρέχει πληροφορίες σε εκείνους τους ρόλους των οποίων είναι να καταρτίζουν πράσινες προσφορές σχετικά με έτοιμα περιβαλλοντολογικά κριτήρια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της προσφοράς ή/και της προσφοράς ή/και αποτελούν μέρος των κριτηρίων ανάθεσης μιας προσφοράς
- να είναι μια πηγή πληροφόρησης για τους επιχειρηματίες σχετικά με τις προσφορές (μαζί με τη μείωση του διοικητικού φόρτου σε αυτούς, εάν επιθυμούν να ανταγωνιστούν σε μια συγκεκριμένη προσφορά)
- να χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση της απόδοσης των μηχανισμών ΠΔΣ
- παρέχει σαφή ένδειξη της πολιτικής της δημόσιας αρχής σε σχέση με την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών κάθε είδους που είναι βιώσιμα από περιβαλλοντική άποψη.

3. Οι εκτεταμένες διαβουλεύσεις και ο δημόσιος διάλογος σε συνδυασμό με την εκπαίδευση στον τομέα των ΠΔΣ

Η έλλειψη γνώσεων μεταξύ των υπαλλήλων είναι ένας από τους κύριους φραγμούς στη χρήση των ΠΔΣ στις δημόσιες αρχές σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτή η έλλειψη εξειδικευμένων γνώσεων θα μπορούσε να αντισταθμιστεί με το διορισμό ειδικού ατόμου που είναι αποκλειστικά υπεύθυνο για την εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στη διαδικασία προμηθειών εντός ενός τμήματος. Μια άλλη ιδιαίτερα καλή επιλογή είναι για κάθε περιοχή να δημιουργήθεί ένα δίκτυο για την ανοιχτή ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις ΠΔΣ που θα βοηθούσε στην ανάπτυξη των ΠΔΣ, από την πλευρά των προμηθευτών.

Η δέσμευση με την αγορά πριν από τη αρχική σύνταξη ενός διαγωνισμού μπορεί να εξοικειώσει τον αγοραστή με τις διαθέσιμες λύσεις και να εντοπίσει τους κινδύνους που συνδέονται με αυτές. Αυτός ο «διάλογος για την αγορά» θα καταστήσει επίσης γνωστή στην δημόσια αρχή εάν δεν υπάρχουν επί του παρόντος διαθέσιμες λύσεις στην αγορά ή εάν η προσφορά τους είναι περιορισμένη ή εάν η τιμή τους υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της δημόσιας αρχής στην περίπτωση αυτή.

Ένα καλά οργανωμένο δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών θα επέτρεπε αυτόν τον διάλογο στην αγορά και πολλά άλλα. Τα μέλη του δικτύου θα πρέπει να περιλαμβάνουν:
- εκπροσώπους των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής που είναι υπεύθυνοι για τις ΠΔΣ στο πλαίσιο της δημόσιας αρχής
- εκπροσώπους των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των ερευνητικών κέντρων που μπορούν να προσφέρουν τεχνογνωσία και μελέτες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των πράσινων προϊόντων/υπηρεσιών
- νομικούς εκπροσώπους για την ερμηνεία των κανονισμών της ΕΕ στις ΠΔΣ και για να υποδείξουν τρόπους για την εξασφάλιση της εφαρμογής των ΠΔΣ
- εκπροσώπους μεγάλων οργανισμών που ήδη πραγματοποιούν δημόσιες προμήθειες προκειμένου να παράσχουν την απαιτούμενη πείρα για τη διεξαγωγή των ΠΔΣ
- εκπροσώπους της αγοράς και της βιομηχανίας για να μοιραστούν το πώς και πότε θα ήταν εφικτό οι επιχειρήσεις να εισάγουν οικολογικά σήματα, να ανταποκριθούν στα πράσινα κριτήρια και γενικά να είναι σε θέση να παραδώσουν ό, τι απαιτείται από τις πράσινες προσφορές.

Προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον, το έργο αυτού του δικτύου ενδιαφερομένων θα πρέπει να αρχειοθετηθεί και να διατεθεί, ενδεχομένως μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας δημόσιων προμηθειών που αναφέρθηκε προηγουμένως.

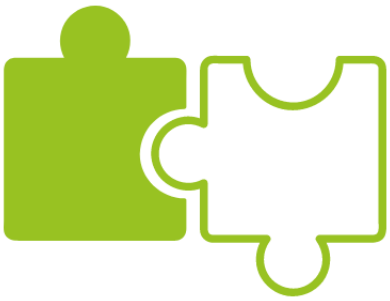

4. Η εφαρμογή υποχρεωτικών περιβαλλοντικών κριτηρίων μέχρι την πλήρη εγκατάλειψή τους

Συνιστάται η υποχρεωτική χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης των προσφορών να ενταχθεί σε οποιαδήποτε πολιτική ΠΔΣ. Ωστόσο, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί το μοντέλο μετάβασης από προαιρετική σε υποχρεωτική εφαρμογή περιβαλλοντικών κριτηρίων, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η αγορά έχει χρόνο να προσαρμοστεί και να παράσχει κατάλληλες λύσεις στους αγοραστές.

Αυτό το μοντέλο της «προαιρετικής προς υποχρεωτική» εφαρμογής των περιβαλλοντικών κριτηρίων περιγράφεται ως εξής:
Βήμα 1: Έρευνα για τις ευκαιρίες της αγοράς για τον εντοπισμό εκείνων των τμημάτων της περιφερειακής αγοράς που έχουν το μεγαλύτερο δυναμικό για την ανάπτυξη πράσινων τεχνολογιών και πρακτικών.
Βήμα 2: Προώθηση της προαιρετικής χρήσης περιβαλλοντικών κριτηρίων σε αυτά τα συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς
Βήμα 3: Μετά την επιβεβαίωση των δυνατοτήτων προσφοράς της αγοράς που μπορεί να ικανοποιήσει τα περιβαλλοντικά κριτήρια, μπορεί να συμβεί η μετάβαση στην υποχρεωτική εφαρμογή του περιβαλλοντικού κριτηρίου.

Η μακροπρόθεσμη επίδραση της υποχρεωτικής εφαρμογής περιβαλλοντικών κριτηρίων θα πρέπει να είναι η προσαρμογή ενός συγκεκριμένου τμήματος της αγοράς σε αυτή τη νέα πράσινη ζήτηση, με αποτέλεσμα την αύξηση της προσφοράς και ταυτόχρονης μείωσης της τιμής των πράσινων προϊόντων/υπηρεσιών. Συνεπώς, με την πάροδο του χρόνου, θα εξαλειφθούν οι παραδοσιακές μη-πράσινες εκδόσεις αυτών των προϊόντων / υπηρεσιών, καθώς αυτά τα νέα προϊόντα/υπηρεσίες θα είναι ήδη βιώσιμα και φιλικά προς το περιβάλλον και έτσι η απαιτούμενη χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων δεν θα χρειάζεται πλέον.

5. Ορθολογική εφαρμογή οικολογικών πιστοποιητικών (οικολογικά σήματα) στην πολιτική δημόσιων συμβάσεων

Απαιτείται η ορθολογική εφαρμογή των «οικολογικών σημάτων» στην πολιτική των ΠΔΣ.

Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή πριν από την εισαγωγή της υποχρέωσης για χρήση οικολογικών ετικετών σε μια προσφορά, καθώς η ύπαρξη πάρα πολλών σχετικών οικολογικών ετικετών θα μπορούσε να αφήσει στη δημόσια αρχή τη διοικητική και τεχνική πρόκληση της σύγκρισης πολλαπλών οικολογικών σημάτων για να επιβεβαιώσει ότι είναι ισοδύναμα και ούτω καθεξής. Σε μια κατάσταση όπου μια δημόσια αρχή γνωρίζει μια συγκεκριμένη οικολογική ετικέτα, γνωρίζει τη διαδικασία χορήγησής της και γνωρίζει τις ιδιότητες των προϊόντων που υποβάλλονται σε δοκιμές, τότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί οικολογική ετικέτα για να καταστήσει αποτελεσματικότερη τη διαδικασία υποβολής προσφορών.

Εκτός αυτού, η προσοχή των δημόσιων αρχών πρέπει να είναι στον εντοπισμό κατηγοριών προϊόντων και τη δημοσιοποίηση των πράσινων ιδιοτήτων αυτών των προϊόντων που θα απαιτήσει η δημόσια αρχή. Η δημόσια αρχή μπορεί στη συνέχεια να δηλώσει ότι η διαδικασία πιστοποίησης των εν λόγω προϊόντων είναι περιττή, επειδή εάν οι απαιτούμενες πράσινες ιδιότητες υπάρχουν στα προϊόντα που προσφέρει η αγορά, τότε τα προϊόντα θα είναι βιώσιμα και πράσινα από την ίδια τη φύση τους. Από προεπιλογή, επομένως, μια δημόσια αρχή που αγοράζει ένα τέτοιο προϊόν θα κάνει μια πράσινη αγορά.

6. Παρακολούθηση της εφαρμογής των στόχων των ΠΔΣ

Μια απλή μέθοδος για την παρακολούθηση της εφαρμογής των ΠΔΣ είναι η ποσοτική μέτρηση του αριθμού των πράσινων προσφορών που υποβάλλονται σε επεξεργασία, δηλαδή οι προσφορές στις οποίες εμφανίζεται οποιοδήποτε περιβαλλοντικό στοιχείο. Στην πραγματικότητα, αυτό πρέπει να αποτελεί ένα τυποποιημένο μέρος οποιασδήποτε διαδικασίας υποβολής εκθέσεων μέσα σε μια πολιτική ΠΔΣ.

Πιο εκτεταμένες πρακτικές αναφορών μπορούν να περιλαμβάνουν:
- σημείωση της αξίας της ίδιας της σειράς και τη σχετική αξία των περιβαλλοντικών κριτηρίων που χρησιμοποιούνται π.χ. με την ένδειξη της ποσοστιαίας τιμής πράσινων στοιχείων σε σύγκριση με ολόκληρη τη σειρά.
- μέτρηση των επιπτώσεων της τεχνολογικής καινοτομίας στο φυσικό περιβάλλον
- υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη μείωση του κόστους ολόκληρου του κύκλου ζωής του προϊόντος, λόγω του ότι είναι πράσινο, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τον περιβαλλοντικό του αντίκτυπο.

Όσο πιο σημαντική είναι η προσφορά, τόσο περισσότερες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων θα πρέπει να συνδέονται με αυτήν.

7. Περιορισμός του διοικητικού φόρτου για τους επιχειρηματίες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων

Η εφαρμογή μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας δημόσιων προμηθειών, όπως περιγράφηκε προηγουμένως, θα μειώσει σημαντικά τις διοικητικές εργασίες που απαιτούνται από τους επιχειρηματίες / εργολάβους εάν θέλουν να ανταγωνιστούν για μια συγκεκριμένη προσφορά.

Πριν από τη δημιουργία ενός τέτοιου συστήματος ωστόσο, προκειμένου να συμβάλει στη μείωση αυτού του διοικητικού φόρτου, οι δηλώσεις του αντισυμβαλλομένου θα πρέπει να είναι αξιόπιστες και να βασίζονται στην αξιολόγηση κάθε απάντησης του διαγωνισμού. Για λόγους αξιολόγησης, θα πρέπει να αρκεί η αναθέτουσα δημόσια αρχή να υποβάλει προσωπική δήλωση από τον ανάδοχο του διαγωνισμού ως απόδειξη ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Οι υποψήφιοι που διαπιστώνεται ότι υπέβαλαν ψευδή προσωπική δήλωση αυτού του είδους θα αντιμετωπίζουν σοβαρές κυρώσεις με τη μορφή αποκλεισμού από μελλοντικούς διαγωνισμούς. Μπορεί επίσης να αντιμετωπίσουν την απειλή της ποινικής ευθύνης.

Η πρόοδος στις τεχνολογίες σε σχέση με την αυτόματη μετάφραση των εγγράφων θα συμβάλει στη μείωση ενός άλλου διοικητικού καθήκοντος για τους αναδόχους που ανταγωνίζονται για ορισμένες προσφορές, καθώς το γλωσσικό εμπόδιο μπορεί να υπάρχει στις διεθνείς προσφορές.

Περισσότερες πληροφορίες

Αυτή η ενημέρωση πολιτικής παρέχεται από το Τμήμα Επικοινωνιών, Κλιματικής Δράσης και Περιβάλλοντος της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας / Roinn Cumarsaide, η οποία είναι βασισμένη σε έκθεση που εκπόνησε η δημόσια αρχή στην περιφέρεια Lodzkie της Πολωνίας, ένας συνεργάτη τους GPP4Growth. Η πλήρης έκθεση καλείται «**Έκθεση σύστασης πολιτικής για τη βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών αποδοτικότητας των πόρων και των σχεδίων ΠΔΣ**» και διατίθεται κατόπιν αιτήματος.

Επισκεφτείτε το **www.interregeurope.eu/gpp4growth** για περισσότερες πληροφορίες.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
Χρήστος Μπούρας,
Πανεπιστήμιο Πατρών

Κτίριο Α’, Πανεπιστήμιο Πατρών, 26504, Ρίο (Πάτρα)

Τηλ: +30 2610 996 651
Email:
bouras@ceid.upatras.gr